

Un estudi de la UdG determina que el 14,9% dels infants es van sentir sols durant el confinament

La recerca ha tingut lloc en dues fases. En la primera es van administrar enquestes un any després del confinament a infants i adolescents de Girona, Salt, Quart, Calonge, Vilablareix, Vilajuïga i Llançà.

La segona part de l'estudi es va realitzar dos anys després del confinament i es va dur a terme a partir de grups de discussió a Girona, Vilajuïga, Calonge–Sant Antoni i Sant Feliu de Guíxols.

Girona, 2 de maig de 2024. L'Equip de Recerca en Infància, Adolescència, Drets dels Infants i la seva Qualitat de Vida (ERIDIQV) de l'Institut de Recerca sobre la Qualitat de Vida de la Universitat de Girona (UdG) ha fet públics els resultats del projecte Children's Worlds COVID-19, segons el qual el 14,9 % dels infants enquestats es van sentir sols durant el confinament.

El projecte Children's Worlds COVID-19 conté dues fases. En la primera fase s'ha estudiat el benestar d'infants i adolescents durant el confinament i la pandèmia a partir d'enquestes a 702 infants i adolescents d'entre 9 i 14 anys. Les enquestes s'han realitzat entre els mesos de maig i agost de 2021 als municipis de Girona, Salt, Quart, Calonge-Sant Antoni, Vilablareix, Vilajuïga i Llançà, i s'han vehiculat a través de set escoles d'educació primària, dos instituts, un centre educatiu que inclou primària i secundària, i quatre casals d'estiu.

La segona fase ha recollit la veu d'infants i adolescents sobre l'impacte de la pandèmia, un any després de recollir dades mitjançant les enquestes. Hi ha participat alumnat de 5è i 6è de primària i de 1r d'ESO (10-13 anys) de cinc escoles i dos instituts, ubicats en contextos socials i econòmics diversos de Girona, Vilajuïga, Calonge - Sant Antoni i Sant Feliu de Guíxols. Entre febrer i juny de 2022 s'han dut a terme grups de discussió seguint les directrius del projecte Children's Worlds. En total, s'han creat set grups presencials a l'escola o institut per reflexionar sobre les vivències i sentiments durant la pandèmia, les activitats realitzades durant aquest període, els canvis en les relacions interpersonals, i sobre recomanacions que infants i adolescents farien als adults en cas d'una nova pandèmia.

Fase 1: La situació d'infants i adolescents durant la pandèmia

Els resultats de l'estudi mostren que abans del coronavirus els infants se sentien més feliços i satisfets amb les seves vides en relació amb com passaven el temps i amb les coses que solien aprendre a l'escola o institut. Un 14,9 % (d'acord i molt d'acord) dels infants afirmen que es van sentir sols durant el confinament. Tot i que l'ús de les videotrucades, les trucades i les xarxes socials (WhatsApp, Instagram...) els va permetre mantenir el contacte amb les amistats, una majoria manifestava que les trobava a faltar i volia tornar a l'escola. Una quarta part dels infants i adolescents (26,3 %) considerava que a casa no s'escoltava la seva opinió sobre el coronavirus. Aquesta dada reflecteix que sentien que no tenien veu a casa o no se'ls prenia seriosament.

Les dades confirmen que professorat i progenitors o cuidadors van donar suport a l'aprenentatge dels infants i adolescents. Tot i això, una part va percebre poc suport de les persones més properes. D'altra banda, globalment, la percepció de seguretat dels infants en relació amb els diferents contextos de la seva vida (família, escola, barri o amics) va ser força elevada.

La principal font d'informació dels infants sobre el coronavirus van ser les notícies i un 41,5 % d'aquests considerava que moltes d'aquestes notícies eren poc fiables. Si bé un 1,3 % va informar que no va tenir accés a Internet i un 4,8 % no va poder accedir-hi mai durant un dia sencer, bona part dels infants i adolescents van poder seguir les classes en línia durant el tancament de les escoles.

“Malgrat que aquests resultats no són estrictament extrapolables per les característiques de la mostra, tot fa pensar que la majoria d'infants i adolescents de Catalunya va patir una disminució important de la satisfacció amb la vida en general i en molts dels seus àmbits”, afirma la coordinadora de l'estudi, Mònica González-Carrasco.

Fase 2: Com estaven infants i adolescents un any després?

Les dades obtingudes a través de grups de discussió han permès l'equip científic focalitzar l'atenció en aquells aspectes que un grup reduït d'infants i adolescents han cregut importants sobre la seva vida durant el confinament i la pandèmia. Malgrat l'existència de factors que en aquell moment van impactar negativament en el seu benestar, “un any després, aquests infants i adolescents han estat capaços de posar en valor els aspectes positius de l'experiència i la seva manera de fer-hi front”, afirma el coordinador de l'estudi, Ferran Casas.

D'acord amb els resultats d'aquesta fase de l'estudi, infants i adolescents van explicar que havien experimentat emocions contradictòries durant la pandèmia. Al principi, ho van trobar divertit perquè tenien més temps lliure però, a mesura que passaven els dies, van sorgir sentiments desagradables com l'avorriment, la tristesa i la solitud. Els preocupava el risc de contagi d'altres membres de la família, especialment, dels de més edat.

Els resultats recullen que infants i adolescents van tenir dificultats per acostumar-se a les mesures de seguretat, com ara l'ús de mascaretes o la prohibició de sortir a l'aire lliure. Durant el confinament, s'hi van adaptar fent activitats amb la família i en solitari, algunes de les quals no les havien fet mai abans. Les realitzaven amb l'objectiu de mantenir-se ocupats, per no avorrir-se, per no preocupar-se i per relaxar-se.

La comunicació amb familiars no convivents es va mantenir principalment a través de videoconferències i, amb les amistats, a través de videojocs en línia. Les persones enquestades destaquen els canvis en les relacions: els vincles amb la família es van enfortir, però es va experimentar distanciament amb la família extensa. Amb els veïns i veïnes, les relacions es van reforçar si *a priori* ja n'hi havia, i no se'n van establir de noves. Alguns vincles amb les amistats es van mantenir, altres es van enfortir per la reducció dels grups de classe presencials i en altres casos es van canviar d'amistats, cosa que es va viure de manera positiva. Les persones participants no van informar sobre casos d'assetjament escolar.

Infants i adolescents van mostrar insatisfacció amb la docència virtual durant la pandèmia: van destacar els problemes de bretxa digital i la gestió dels grups, així com una pèrdua de proximitat amb els docents. L'objectiu principal del contacte amb el professorat era parlar de l'experiència viscuda. Pel que fa a les tasques, en general, no hi trobaven un objectiu concret.

Les persones entrevistades van demanar ser escoltades i compreses pels adults, i van reclamar més temps a l'aire lliure i informació adequada a la seva edat sobre la pandèmia, i sense sensacionalisme, així com mantenir el temps de qualitat i activitats amb la família.

Els resultats, en detall

La Fase 1, en detall

[Enllaç a la infografia amb els gràfics](#)

Situació durant la pandèmia

Un percentatge molt elevat dels infants i adolescents va informar que l'escola va estar tancada durant el confinament per la pandèmia per COVID-19 (91,8%), que no van poder anar a l'escola o institut (86,2%) i que van haver d'estar a casa durant molts dies (86%). Un alt percentatge va informar que algú que coneixia s'havia infectat de coronavirus (veí, familiar d'un amic...) (79,6%), tot i que només el 23,5% va informar que s'havien infectat ells/es o algú de casa seva (Gràfic 1 de la infografia). Finalment, el 47% va respondre que a casa havien de tenir molta cura perquè es considerava que algú tenia un alt risc d'emmalaltir molt si s'infectava.

Informació sobre el coronavirus

Un 60,5% considerava que tenia suficient informació sobre el coronavirus (sumant d'acord i molt d'acord), tot i que un 32,8% estava gens o poc d'acord amb el fet que aquest fos un tema del qual es parlés a casa. La majoria va afirmar que l'obtenien principalment de les notícies (el 76,6% va respondre molt d'acord i totalment d'acord) i dels seus

familiars/cuidadors (58,4%). La tercera font van ser mestres i professors/es (47,4%), mentre que semblaria que les xarxes socials no es feien servir tant per aquest propòsit (35,1%).

De les informacions del coronavirus en general, el 41,5% (d'acord i molt d'acord) opinava que moltes eren poc fiables. A més, una quarta part dels infants (26,3%) declarava que a casa no s'escoltava la seva opinió sobre el coronavirus (Gràfic 2).

Condicions familiars

Algunes preguntes es referien a les persones amb les quals conviuen els participants: el 77,2% declarava viure amb la seva família a casa seva i el 18,1% vivia amb la seva família en més d'una llar. La majoria d'infants i adolescents va informar que tenia les necessitats materials o alimentàries cobertes durant el confinament. Cal tenir present que una part dels infants va viure la pandèmia de manera més desavantatjosa, com és el cas del 26,1% que no tenia material per l'escola o l'1,3% sense accés a Internet (Gràfic 3).

Relacions amb els iguals

Pràcticament la meitat de les persones enquestades (el 42,9% afirmava estar d'acord i molt d'acord) expressava que les seves relacions amb les amistats es van veure afectades (Gràfic 4). Els mitjans que van usar més freqüentment per estar-hi en contacte van ser les videotrucades (77,5%) i les trucades (57,7%) (Gràfic 5). Tot i les restriccions, gairebé una quarta part (21,4%) es trobaven en persona i un baix percentatge (3,4%) declarava no mantenir contacte amb les seves amistats, cosa que es podria interpretar com a situacions d'aïllament social.

Vida escolar

Bona part dels infants va poder seguir les classes en línia durant el tancament de les escoles. Professorat (79,5%) i mares/pares/cuidadors (47,4%) van ser les persones que van donar suport al seu aprenentatge (Gràfic 6), i van aconseguir continuar aprenent des de casa (el 67,9% va estar d'acord i molt d'acord). Ara bé, quasi una quarta part de la mostra no tenia accés fàcil a Internet (22,5% tenia problemes sovint i sempre) o no s'hi va poder connectar durant dies sencers de manera freqüent (15,3% sumant sovint i sempre). D'altra banda, globalment van informar que trobaven a faltar els seus companys/es de classe (73,4% sovint i sempre) i la seva situació escolar anterior (58,8%) (Gràfic 7).

Suport social

Alguns infants van declarar que durant el coronavirus no van percebre rebre suport de les persones amb qui vivien (5,9% gens i poc d'acord), del professorat (28,3%) o de les amistats (15%) (Gràfic 8).

Percepció de seguretat

Molts dels participants van expressar que se sentien segurs/es, sobretot a casa (84,6% molt d'acord i d'acord) i amb les amistats (77,9%). La por davant del coronavirus va ser molt diversa, des de qui mai va tenir por a qui en va tenir molta durant la pandèmia. La meitat (49,3% d'acord i molt d'acord) se sentia protegida. L'ítem "Em sento sol o sola" va

registrar el percentatge més baix de resposta d'acord, tot i això, la solitud durant la pandèmia va ser un problema greu per a una part dels infants de la mostra (14,9% sumant d'acord i molt d'acord) (Gràfic 9).

Pors i preocupacions

Globalment, en una escala que oscil·lava entre “Gens preocupat/a” i “Totalment preocupat/a” els infants semblaven no estar-ho excessivament per la situació del coronavirus, per contagiar-se o infectar altres persones, per les conseqüències que la COVID-19 podia tenir en la seva vida escolar o les notes escolars ni pels diners de la seva família. Comparativament, mostraven més preocupació perquè les persones que coneixen s'infectessin (Gràfic 10).

Satisfacció i felicitat, abans i durant la pandèmia

Comparant el nivell de satisfacció general amb la vida abans i durant la pandèmia (Gràfic 11), s'observa com infants i adolescents expressaven major satisfacció abans de la pandèmia. El mateix succeeix amb les relacions amb els iguals i amb les coses que feien servir per aprendre a l'escola o institut. Per contra, sembla que durant la pandèmia mostraven més satisfacció amb les relacions amb les persones amb qui vivien, mentre que aquest nivell es manté igual abans i durant la pandèmia en relació a com repartien el seu temps.

Les puntuacions dels ítems d'afecte positiu i negatiu es mostren al gràfic 12. Els ítems d'afecte positiu “Feliç” i “Ple o plena d'energia” van ser els que van rebre puntuacions més elevades entre els nens i nenes. “Estressat o estressada” és l'afecte negatiu que va mostrar les puntuacions més altes durant la pandèmia.

La Fase 2, en detall

[Enllaç a la infografia amb opinions de les persones entrevistades](#)

Emocions i inquietuds relacionades amb la pandèmia

Segons els infants i adolescents, a l'inici del confinament van experimentar emocions agradables per la novetat de no haver d'anar a l'escola i disposar de més temps lliure per fer les activitats favorites. Van explicar haver experimentat emocions com ser feliç, estar relaxat, sentir-se bé a casa i divertir-se.

No obstant això, a mesura que passava el temps i continuava l'estat d'alarma, van començar a experimentar un augment de malestar emocional a causa dels canvis en les rutines i la impossibilitat de realitzar les activitats quotidianes. A més, l'ús de la mascareta també va ser un tema recurrent, per les dificultats de respiració i comunicació que ocasionava.

La situació d'incertesa, combinada amb la manca d'informació i les conseqüències massives de la pandèmia, va generar por relacionada especialment per la preocupació pels seus éssers estimats, sobretot per les persones grans. També van expressar avorriment i tristesa per no poder gaudir de les activitats a l'exterior i soledat per no poder veure familiars i amigats, principalment mentre els progenitors treballaven.

La pandèmia de la COVID-19 va tenir un impacte divers en el benestar dels infants i adolescents. Després de reflexionar i comparar les situacions abans i durant la pandèmia, alguns van valorar positivament canvis com la millora en l'alimentació i l'estat físic i mental. Altres van afirmar que el seu benestar no va canviar significativament, ja que van poder mantenir les seves relacions interpersonals. Finalment, una part va expressar que se sentia pitjor, tot i que no ho va relacionar amb la pandèmia, sinó més aviat amb els canvis propis de l'adolescència.

Estratègies per viure en confinament

Les activitats més freqüents durant el confinament (taula 2 de la infografia) van ser les relacionades amb l'ús de la tecnologia: jugar a videojocs, utilitzar la tauleta, activitat a xarxes socials, videotrucades i ús de plataformes en línia per mantenir l'activitat acadèmica.

Tot i que algunes activitats es feien de manera individual (descansar, dibuixar, veure la televisió...), la majoria es feien conjuntament, ja sigui amb familiars (majoritàriament amb la mare i els germans) o amb els amics i amigues a través de videojocs. Cal destacar que algunes de les activitats descrites, com ara cuinar, ioga o alguna gimcana, van ser activitats que van afirmar no haver fet mai abans del confinament. Aquestes activitats els permetien mantenir-se ocupats, per no avorrir-se, per no preocupar-se i per relaxar-se.

Les principals formes de comunicació amb membres de la família de fora del nucli de convivència eren les videotrucades.

Canvis en les relacions interpersonals

Les modificacions en l'àmbit relacional és un dels temes més mencionats en tots els grups de discussió, sobretot amb la família. Malgrat que en determinats moments el tancament de tots els membres a casa podria comportar tensió o estrès, en general s'observa un alt nivell de suport familiar percebut i millora en les relacions, fent-les més sòlides, tant amb progenitors (per passar més temps junts, jugar i connectar més, es van conèixer millor i es va desenvolupar una confiança mútua creixent) com amb germans o germanes, amb els quals s'ajudaven amb els deures i jugaven més. Ara bé, en el cas de la família fora del nucli de convivència, van expressar certa distància.

Les relacions amb les amistats durant la pandèmia es van mantenir, per a la majoria, a través de tecnologies digitals com les videotrucades, els videojocs compartits i el WhatsApp que van servir per distreure's, jugar, parlar i per fer treballs acadèmics. Pel que van explicar, en algunes ocasions les relacions s'havien deteriorat amb el confinament i va provocar un canvi d'amistats que es va viure positivament.

Pel que fa al contacte amb el veïnatge, els que en tenien poc abans de la pandèmia no van experimentar-ne un augment durant aquesta ni es van establir noves relacions. En canvi, qui tenia un vincle més fort va trobar estratègies per mantenir-lo, especialment quan no tenien germans o germanes. Una part va destacar que les relacions d'amistat entre veïns s'havien consolidat després del confinament.

Canvis en el context escolar

Segons es desprèn dels comentaris d'infants i adolescents, l'activitat acadèmica es va organitzar de manera diferent a cada centre, la qual cosa va generar diferents valoracions respecte a les adaptacions que es van fer en aquells moments de crisi.

Tots els centres van utilitzar plataformes virtuals (Classroom, Meet,...) per seguir, de diferents maneres l'activitat curricular prevista i mantenir el contacte amb l'alumnat, deixant les trucades telefòniques per fer alguna tutoria individual. En les converses de l'estudi, s'esmenta l'impacte de la bretxa digital en el seguiment del currículum acadèmic durant la pandèmia.

Tot i les diferències, es reconeix l'esforç del professorat de mantenir el contacte amb l'alumnat, especialment per parlar de l'experiència viscuda, per preocupar-se'n i tenir-ne cura i per adaptar-se a l'ensenyament virtual. Tanmateix, es va observar una baixa satisfacció general amb la gestió de la docència virtual per la pèrdua de proximitat i calidesa. Una part es va sentir desatesa per les dificultats en la gestió del grup virtual i altres mostraven insatisfacció perquè les tasques presentades no estaven orientades acadèmicament, sinó a generar espais de conversa sobre la situació. En algunes ocasions, van expressar que no comprenien quin era l'objectiu d'algunes tasques.

El restabliment de la docència presencial va ocasionar que alguns centres reduïssin els grups classe, sent una acció valorada positivament pels participants perquè percebien més atenció per part del professorat. També els va permetre conèixer i relacionar-se amb companys amb qui fins aleshores no havien tractat. Per a altres, aquesta reducció els va significar més aïllament.

Recomanacions d'infants i adolescents

Les persones participants van reflexionar sobre una hipotètica nova pandèmia i van fer recomanacions per establir regles més adequades per al seu col·lectiu. També van parlar sobre allò que voldrien que haguessin fet les persones adultes.

Així, van ressaltar la importància de reconèixer els infants i adolescents com a persones que tenen un coneixement directe sobre què els passa, de les seves experiències i necessitats. Reclamaven que se'ls escoltés més i demanaven una major comprensió i preocupació per les seves necessitats, tant per part dels progenitors com dels responsables polítics.

A la vegada, van posar de manifest que, sovint, els missatges que rebien no s'adequaven suficientment a les seves edats i eren sensacionalistes, generant massa por, confusió, desconcert i inseguretat. Van destacar diverses reivindicacions dirigides a polítics, professorat i familiars. En concret, la demanda més reiterada als polítics es relacionava amb poder passar més temps a l'aire lliure. Als centres educatius, els sol·licitaven una càrrega de tasques menor, més contacte amb el professorat i que no es dividís l'alumnat al pati. Finalment, les peticions dirigides a la família coincidien en el desig de seguir compartint activitats tal com es va fer durant el confinament.